

D. 2 de durant l'any / C

1 lectura. Isaïes 62,1-5

El teu Déu estarà content de tenir-te.

Aquesta lectura forma part de la tercera secció del llibre del profeta Isaïes (capítols 56-66), que conté un conjunt d'oracles d'època postexilíca, que són una continuació de l'optimisme que manifesta l'obra del profeta anònim conegut com el Segon Isaïes (capítols 40-55). És un text presidit per la joia: anuncia fets nous que manifestaran la gran i esbalaïdora misericòrdia del Déu d'Israel.

Els exiliats han retornat a Judea després dels anys d'exili a Babilònia i han començat a reconstruir la vida de la nació en una terra devastada. En aquest context, la joia extraordinària que manifesta la lectura resulta sorprenent. El text, de fet, és ben conscient de la diferència

entre el que ha estat i que serà i la manera de contrastar les realitats del passat amb la promesa del futur és una de les deus d'on brolla l'esperança.

Els lectors tenim la sensació que la joia experimentada pel profeta és tan gran que no pot aturar-se fins que no ho ha dit a alguna altra persona: «No vull callar... no vull reposar.» Però, el que és realment important és el canvi que es produirà en les vides dels qui escolten aquest missatge profètic (i no tant en la del missatger). La raó de tota aquesta alegria és que ja és a punt de començar l'alba d'un nou dia en les relacions entre Déu i el seu poble: la font de l'alegria provindrà de l'alegria de Déu mateix («el teu Déu estarà content»).

2 lectura. 1 Corintis 12,4-11

Els dons que rebem són diversos, però l'Esperit és un de sol.

Aquest passatge de la primera carta als cristians de Corint tracta de la diversitat de dons atorgats per l'Esperit. És l'Esperit de Déu qui dona als creients una veu per a declarar que Jesús és Senyor i aquesta realitat es concreta en una diversitat de dons espirituals que provenen d'un únic Donador.

La diversitat de dons en l'Església es troba arrelada en la manera de ser de Déu. El llenguatge trinitari de Pau –Esperit, Senyor, Déu– no és pas filosòfic ni calculat: tots tres mots indiquen que la varietat d'expressions espirituals que

es manifesten en la comunitat creient provenen del misteri conegut com a Esperit, Senyor i Déu. La diversitat és inherent a la natura divina.

Cal notar que «les manifestacions de l'Esperit distribuïdes a cadascú són en bé de tots»: això vol dir que els béns que reben els creients individuals no són pas per al seu benefici privat sinó que han de contribuir a l'edificació mútua. El repertori recollit per Pau parla de dons que afecten la paraula que interpreta en profunditat la realitat, o bé de la fe –adhesió apassionada al misteri

d'un Déu que és persona i se'ns fa conèixer–, del do de donar la salut o de fer realitats considerades prodigioses, de discernir els esperits o de parlar llenguatges que no eren comprensibles (i

que era molt valorat pel món de Corint, que vivia en ebullició cultural i religiosa): tot és obra de l'Esperit de Déu, que actua eficaçment en les diverses situacions històriques.

3lectura. Joan 2,1-12 Tu has guardat fins ara el vi millor.

El miracle de Canà és sorprenent: no fa que un cec hi vegi, ni retorna la salut a un infant malalt, ni rescata uns que es troben amenaçats pel temporal. Aquest signe prodigiós produeix una gran quantitat de vi per a una festa de noces.

El text és enigmàtic des del començament: ¿per què es diu a Jesús que no tenen vi? ¿Què significa el diàleg entre Jesús i la seva mare i la referència de Jesús a la seva «hora»?

El text no diu directament als lectors que Jesús ha convertit l'aigua en vi, sinó que fa saber que el cap de servei ha constatat davant d'un nuvi, absent fin aquest moment, que «tu has guardat fins ara el vi millor». ¿Hi poden haver unes noces sense nuvi?

Tot plegat ens permet intuir que el relat és profundament simbòlic: a Canà, esperant que es realitzi el Regne del Pare, Jesús ofereix el vi millor: el vi del gran convit que Déu té preparat per a

la humanitat (Isaïes 25,6). Israel és representat en aquest fet prodigiós, que manifesta la glòria de Jesús, per Maria, la seva mare. Ella és alhora l'esposa que no apareix explícitament en el text.

L'espòs és verament enigmàtic: les noces no poden existir sense ell. Ell, a més –i el cap de servei ho sap perfectament–, és el responsable d'aquest «vi millor» que s'ha guardat fins ara. Després d'haver esperat durant segles, ara, Déu –l'Espòs– dóna aquell vi únic, reservat per a aquest moment culminant de tota la història. Aquest «vi millor» sols pot ser Jesús, que els lectors de l'Evangeli segons Joan ja saben que ve de Déu.

L'evangeli presenta aquest fet com el començament dels miracles, que tenen un doble objectiu: manifestar la glòria de Jesús i ser camins per a la fe en Jesús, el Fill de Déu, que és el gran do de Déu a la humanitat que anhela la seva presència salvadora.

JOAN FERRER

D. 3 de durant l'any / C

1 lectura. Nehemies 8,1-4a.5-6.8-10

Tot el poble escoltava atentament la lectura del llibre de la Llei.

El missatge d'aquesta lectura expressa la joia del redescobriment de la Paraula de Déu.

La seqüència històrica dels fets narrats en els llibres d'Esdras i Nehemies no es pot detallar amb precisió perquè presenta molts d'interrogants que no tenen resposta clara, però aquesta lectura d'avui ens presenta un fet important en la formació del cànon de la Sagrada Escripura en hebreu i ens fa comprendre la força de la paraula: redescobrir-la dóna força als qui l'escolten i als qui la interpreten.

La idea que la voluntat de Déu és preservada en un conjunt d'obres literàries és un fet únic en el món antic i que sols es dóna a Israel. El fragment que proclamem avui, que se situa a partir del

retorn de l'exili de Babilònia, és un testimoni d'un moment crucial en la història de les relacions de Déu amb Israel i amb tota la humanitat: es tracta d'una ocasió en què l'Esperit parla a través de les paraules escrites en el rotlle de l'Escripura i, quan això es produeix, els cors dels humans són tocats i canviats.

Notem que la lectura va acompanyada d'una interpretació –probablement contempla una traducció del text hebreu de l'escripura a l'arameu, la llengua que el poble majoritàriament parlava des de l'Exili–. El text no ens indica la causa de la tristesa de la gent del poble, però resulta clar que el moment és joiós i alliberador per causa d'aquesta paraula que comunica que «el goig del Senyor serà la vostra força».

2 lectura. 1 Corintis 12,12-30

Vosaltres sou cos de Crist i cadascun formeu els seus membres.

Aquest passatge és la continuació del fragment que vam proclamar diuenge passat, que constata que la diversitat era una faceta necessària i enriquidora de la unitat de l'Església.

El problema que es presentava en els lectors originaris de la carta de Pau feia referència a la importància atorgada als dons espirituals en la comunitat de Corint. Algunes persones semblava que donaven la importància màxima al do de parlar llenguatges misterioses i això comportava desunió i divisió. La lectura

d'avui parla de la necessitat de la diversitat a partir de la imatge del cos humà.

Pau fa referència a la presència en la comunitat de persones d'origens ètnics i sociològics ben diferents. Aquesta realitat és molt més propera a la situació del nostre món. Pau insisteix en el fet que Déu és la font de la varietat de dons espirituals: «Déu ha distribuït en el cos cadascun dels membres com li sembla». La diversitat, per tant, forma part del do de Déu a l'Església i és contemplada com una realitat que prové

del mateix Esperit: «Tots nosaltres [...] hem estat batejats en un sol Esperit». A partir d'aquesta constatació essencial, Pau proclama que els membres del cos es necessiten l'un a l'altre i que

possibles motius de glòria o de gelosies entre membres serien absurds perquè el que fa que el cos funcioni és precisament la necessitat que cada membre té dels altres.

3lectura. Lluc 1,1-4; 4,14-21

Ell m'ha ungit per portar la Bona Nova als desvalguts.

L'evangeli d'avui uneix el pròleg de la Bona Nova segons Lluc amb l'episodi de la sinagoga de Natzaret.

El pròleg a Teòfil –escrit en un grec elegantíssim– conté la declaració del mètode que l'evangelista ha seguit. El primer detall és que la narració tracta «dels fets ocorreguts entre nosaltres», que poden ser testimoniats per moltes persones. El fet nuclear és que la fe cristiana no és l'adhesió a uns teoremes teològics sinó l'acceptació de la irrupció de Déu i de la seva paraula en la trama embullada de la vida humana. Crist és per a Lluc el centre de la història situat entre l'antiga aliança i el temps actual de l'Església. Jesús és un personatge dins el temps que reclama una resposta ètica i existencial.

La segona secció –després de les narracions del naixement i la infància, i del relat de les temptacions– ens situa en el cor de l'activitat de Jesús: la tasca que realitza, sota l'acció de l'Esperit, és l'ensenyament, que és ben acollit en

aquest començament. (Cal no oblidar, però, la nota tràgica que ja trobem en el càntic de Simeó). A la sinagoga del poble on s'havia criat es produeix un anunci programàtic sobre la naturalesa del ministeri de Jesús i sobre el caràcter de l'Església que serà la continuació d'aquest ministeri.

El ministeri de Jesús és profètic: Jesús és qui ha rebut l'Esperit i per això pot «portar la Bona Nova als desvalguts» i tot el que això vol dir de cara a la humanitat afligida: els captius, els cecs, els oprimits són objecte d'uns fets inaudits: la llibertat és atorgada, la llum retorna als ulls cecs, l'alliberament esdevé un do per a tots els oprimits perquè ara Jesús comença la proclamació de «l'any de gràcia del Senyor». Tots aquests fets meravellosos indiquen que el Regne de Déu ja és a tocar i que Déu és fidel a les promeses que havia fet pels profetes en l'Esclat i que ara, tots els qui acollim la proclamació de l'Evangelí, sentim que es realitzen en Jesús.

JOAN FERRER

D. 4 de durant l'any / C

1 lectura. Jeremies 1,4-5.17-19

Abans de néixer ja et vaig consagrar i et vaig fer profeta.

Els llibres dels profetes solen contenir una narració de la crida que han rebut del Senyor. El cas de Jeremies és molt singular: ell és un home de tarannà retret que sofreix terriblement per causa de la tasca pública que ha hagut de fer per manament de la paraula de Déu. El text que llegim és paradoxal: abans del naixement de Jeremies, el Déu d'Israel ja li havia assignat la missió profètica que ha hagut de dur a terme. Considerat en perspectiva, hem d'entendre que és precisament aquesta consciència que el profeta tenia de la missió que Déu li havia confiat el que li va permetre de continuar endavant.

Cal considerar la missió que Déu dóna en el context del sentit de la vida: hi ha persones que entenen que el que fan

en la seva vida és l'expressió essencial del seu ésser i l'expressió màxima de la veritable llibertat. Haver entès la pròpia vida com una missió rebuda del mateix Esperit de Déu al servei dels altres és un veritable privilegi.

Els ideals de Déu per a la vida humana –justícia i compassió especialment– (la «vocació») són un desafiament per a la vida de qualsevol persona fidel, al marge de la manera que tingui per a guanyar-se la vida. Jeremies, a qui això s'ha fet evident al llarg de la seva vida, s'adona de la presència interna de la paraula de Déu en la pròpia vida: la vocació profètica ha consistit en l'acceptació –com a ideal i força que omple de sentit la vida del profeta– d'allò que Déu vol.

2 lectura. 1 Corintis 12,31–13,13

Si tingués molta fe, però no estimés, no seria res.

De tots els escrits de Pau, aquesta pàgina que proclamem avui –l'himne a l'amor– és el que millor escauria per a una antologia de tota la història de la literatura universal. El text, però, cal situar-lo en el context de la carta als cristians de Corint i de la disputa sobre els dons espirituals. Aquest himne de Pau va adreçat a una comunitat que pateix dificultats: és ben cert que l'apòstol escriu paraules meravelloses, però no han estat escrites per a idealitzar la qualitat de l'amor o per a lloar-ne les virtuts. Aquests mots van ser enviats a una co-

munitat de gent que es barallaven i que necessitaven saber que la seva fervorosa religiositat no tenia cap valor si no era capaç de construir una nova relació entre ells fonamentada en l'amor. La força de l'argument paulí, doncs, consisteix a aconseguir una reorientació de vida.

L'amor és essencial. Sense aquesta realitat, el fet de parlar llengües, tan apreciat pels espirituals corintis, té el mateix valor que una fressa incoherent. Pau és contundent: donar-ho tot pot ser un exercici d'orgull egoista. A Corint, amb tota

la seva espiritualitat, no eren capaços d'entendre que l'únic «camí incomparablement més gran» era el de l'amor.

El segon paràgraf indica que l'amor és una realitat pràctica: podríem dir que

ens trobem davant d'una imatge de l'amor en acció, que funciona primàriament en situacions de tensió i conflicte, més que no pas en un context romàntic i idíl·lic.

3lectura. Lluç 4,21-30

Això que avui sentiu contar de mi és el compliment de l'Esclritura.

El fragment de l'evangeli que proclamem avui és la continuació del que vam llegir diumenge passat. Jesús ha llegit un fragment del rotlle d'Isaïes a la sinagoga de Natzaret i ara el comenta.

L'evangelista ens fa notar que surten de la boca de Jesús «paraules de gràcia». Es tracta d'un jove del mateix poble de Natzaret, que ha llegit bé, però el seu comentari ha causat estranyesa: ¿com pot ser que «el fill de Josep» pugui dir això? Aquella gent no sembla que estiguin disposats a acceptar que la novetat absolutament inesperada com a do de l'Esperit pugui manifestar-se allí, enmig d'ells.

Tot seguit l'evangeli fa referència a un proverbi de sentit poc clar en aquest context i després assegura que li demanaran que faci allí a Natzaret allò mateix (possiblement es refereix als fets prodigiosos) que ha fet a Cafarnaüm, un po-

ble no gaire llunyà (cal notar que Lluç encara no ha explicat res de Jesús que hagi passat a Cafarnaüm). Finalment, l'evangeli ens parla del rebuig dels profetes a la seva pàtria i ens recorda dos episodis de l'activitat profètica d'Elies i d'Eliseu, profetes antics d'Israel. El conflicte es manifesta quan Jesús diu que «cap d'elles» ni «cap d'ells» (de la gent d'Israel) no van rebre l'assistència dels profetes. És a dir que aquells qui creien tenir privilegis pel fet de considerar-se poble de Déu no van rebre auxili. Els de Natzaret entenen aquestes paraules com un atac i Jesús es veu obligat a fugir de la ràbia dels seus convilatans.

El començament del ministeri de Jesús també marca el començament de l'hostilitat envers ell: quan l'ensenyament esdevé inquietant perquè suggereix la necessitat de canvi de vida o d'acolliment dels exclosos, llavors deixa de ser benvingut.

JOAN FERRER

D. 5 de durant l'any / C

1 lectura. Isaïes 6,1-2a.3-8

He vist amb els meus ulls el rei, el Senyor de l'univers.

Diuenge passat vam proclamar la crida que Déu havia fet al profeta Jeremies. Avui llegim la singular narració de la vocació d'Isaïes de Jerusalem. El text comença amb una referència cronològica en la història del poble de Déu i de la seva monarquia. Notem que la crida divina al profeta s'esdevé quan mor el rei. Les persones atentes devien adonar-se que es produïrien canvis en la vida de la comunitat de Judà. Notem que l'Esperit de Déu sovint actua enmig dels fets de la vida quotidiana.

El profeta se sent intimidat: Déu sant pren la iniciativa d'adreçar-se a un home mortal i pecador. El profeta se sent gairebé paralytitzat davant del sentit del poder de Déu i de la seva radical inadequació. Aquest text deixa ben

clar que el sentit de la missió profètica prové directament de la comprensió de qui és Déu i què és la seva paraula. Els éssers que es troben al voltant de Déu canten el misteri de la realitat divina, que és completament diferent de qualsevol altra cosa (en sentit teològic i moral): Ell és tres vegades sant! Déu és extern a la creació i presideix en sobirania damunt d'aquesta. Déu és senyor de justícia i d'amor que convoca les persones a viure una vida animada per aquests mateixos principis.

Sols la brasa ardent, símbol de la justícia i de la compassió de Déu, pot purificar l'home i fer-lo apte per a servir el Senyor de l'univers en la missió i en la paraula.

2 lectura. 1 Corintis 15,1-11

Crist morí pels nostres pecats, i al tercer dia ressuscità.

Aquest passatge de Pau als corintis se situa en un context d'unes persones que han cregut el fet de la resurrecció de Jesús d'entre els morts, però que rebutgen una futura resurrecció per a ells mateixos. Les raons que tenien els corintis per a negar la futura resurrecció no acaben de ser clares. Sembla que assumien que ja havien assolit l'objectiu de la salvació i que ja vivien una existència espiritual, de manera que no calia pas esperar una futura resurrecció com a do de Déu.

Pau comença reafirmant la resurrecció de Jesús. Ell no ofereix pas arguments de caràcter històric que puguin satisfer la curiositat de la recerca històrica: Pau simplement constata de nou el testimoni de l'Església. Notem que no es tracta pas d'una interpretació personal de Pau, sinó d'una tradició: d'un evangeli acceptat comunament, que és anterior a Pau i que inclou tot un conjunt de testimonis (Quefes, els dotze, cinc-cents germans, Jaume, els apòstols i el mateix Pau). El nucli del missatge cristià no és pas la doctrina d'un teòleg sin-

gular sinó una afirmació clara i simple, coneguda per tota l'Església: la mort de Crist pels nostres pecats, segons les Escriptures, la seva sepultura, i la resurrecció al tercer dia, segons les Escriptures. L'impacte d'aquesta afirmació és esbalaïdor.

La segona part de la lectura tracta de la participació de Pau en l'Evangeli. No es tracta d'una cantarella apresada i repe-

tida, sinó que l'apòstol figura entre els testimonis de la resurrecció. Ell se sent indignat d'aquesta gràcia, perquè havia estat un perseguidor de l'Església, però la realitat de gràcia de Déu és així com Pau l'explica: l'evangeli és més que una simple història, és un poder transformador de la realitat, és activitat divina, per la qual les persones són atretes dins el cercle de la gràcia de Déu i convertits en noves criatures.

3lectura. Lluc 5,1-11 Ho deixaren tot i se n'anaren amb ell.

Els fets prodigiosos de Jesús proveeixen les persones necessitades: tant si es tracta de la necessitat de guarició com de l'alliberament dels poders aclaparadors del mal. El fet singular que llegim avui, però, és més complicat. Certament que proveeix de pesca uns pescadors que no havien pescat res, però hi ha detalls intrigants. D'entrada notem que Jesús mana a Simó que torni a tirar les xarxes, però no se'ns ha dit pas que ell i els seus companys tinguin necessitat d'ajut. ¿Què deu significar que l'abundància de peix sembla que posa en perill les barques, que «quasi s'enfonsaven»?

El fragment és conegut com «la crida dels deixebles», però en realitat Jesús no fa cap crida en aquest passatge. Certament que no és clar per què Simó i els altres segueixen Jesús o què és el que deu haver entès Simó per ser «pescador d'homes».

Malgrat totes les incerteses, hi ha una sèrie important de conceptes que emergeixen d'aquest text: Simó és presentat com una persona obedient a la paraula de Jesús. Quan Jesús li diu que torni a calar les xarxes, ho fa, tot i que la seva pròpia lògica li diu que serà debades, perquè en tota la nit no havien pescat res. Simó rondina, però fa el que Jesús li diu: «Ja que vós ho dieu calaré les xarxes». Recordem que Maria havia dit a Gabriel que ella no podia esperar un fill, però tot i no comprendre la voluntat de Déu, l'accepta. Dels seguidors de Jesús, l'Evangeli no espera pas que entenguin, més aviat s'espera que obeeixin.

El segon tema fonamental d'aquest evangeli és el de l'abundància (o sobreabundància): de peixos aquí i en el llibre dels Fets dels Apòstols, de persones que seguiran Jesús. Simó Pere ha sabut reconèixer que el poder de Jesús és el poder de Déu, que causa temor.

JOAN FERRER

D. 6 de durant l'any / C

1 lectura: Jeremies 17,5-8

Maleït el qui es refia d'un ajut humà; beneït el qui es refia del Senyor.

El profeta Jeremies va viure en una de les èpoques més difícils de la història de antic Pròxim Orient. Va viure la caiguda i el naixement de dos grans imperis, l'assiri i el babiloni. La seva missió es basava sobretot en orientar els israelïtes cap a un estil de vida coherent amb la fe en Déu.

El text d'avui és una dita sapiencial, en la qual mitjançant una metàfora relativa al món agrícola es parla d'on cal dipositar la confiança durant la vida. Jeremies parteix d'una contraposició entre dos arbres, un que viu en terra desèrtica i l'altre que arrela vora l'aigua

per referir-se al lloc on l'home deposita la seva confiança i d'on podrà treure la força per viure. Si confiem en els altres homes o si posem la nostra confiança en el Senyor dependrà la nostra vida, identificada amb l'acte de «donar fruit».

L'exemple és expressat en forma de maledicció o benedicció, entenent per maleir el fet que les coses vagin malament i beneir el fet que es deixi en mans de Déu el que s'esdevindrà. Només així, podrem viure plenament en el Senyor, afirma el profeta.

2 lectura: 1 Corintis 15,12.16-20

Si Crist no hagués ressuscitat, la vostra fe no tindria objecte.

En la primera carta als Corintis, Pau explica molts conceptes importants per entendre la fe i la pràctica cristianes. En la lectura d'avui apareix el terme resurrecció aplicat tant a la resurrecció de Crist com a la resurrecció dels morts. Els corintis separen els dos esdeveniments i neguen la resurrecció dels morts. Per això, Pau intenta demostrar-los que la resurrecció de Crist està vinculada estretament amb la resurrecció dels morts.

La resurrecció de Crist no és només un fet excepcional, sinó que ens afecta a tots, perquè la seva resurrecció possibilita la de la resta d'homes i dones. No es tracta de dues resurreccions diferents,

sinó d'entendre que la resurrecció de Crist ha tingut i tindrà conseqüències per a tota la humanitat.

A més, si no fos cert que Crist ha ressuscitat, tot el missatge cristià perdria el seu valor més gran, perquè la mort de Crist no hauria comportat el perdó dels pecats, i no hauria obert la porta de la salvació a tots els qui confien en ell de manera definitiva. L'apòstol, per tant, insisteix en la centralitat de la resurrecció de Crist com a element cabdal de la fe cristiana.

3lectura: **Lluc 6,17.20-26** Feliços els pobres. Ai de vosaltres els rics.

Just abans de començar el sermó del pla, Lluc explica que baixen de la muntanya i s'aturen a la plana. La pujada i el descens simbolitzen la trobada amb Déu i la transmissió de la voluntat de Déu al poble.

A la plana es troben els apòstols, un grup important de deixebles i el poble que han arribat d'Israel i també de Tir i Sidó, perquè l'Església futura ha d'estar formada tant per jueus com per pagans. Hi han anat perquè Jesús els curi i per escoltar-lo.

El paral·lel sinòptic de Mateu és més llarg, perquè té vuit benaurances i Lluc té quatre benaurances i quatre malediccions antitètiques; les benaurances de Mateu estan formulades en tercera persona, amb un to sapiencial, i les de Lluc en segona persona i adreçades directament als oients. Ara bé, si escoltem només les benaurances de Lluc descobrim la seva originalitat.

És un ensenyament que no va només destinat als seus deixebles, ni als Dotze, sinó al poble sencer, tant els qui creuen, com els que volen creure. Les benaurances i malediccions (6,20-26) formen la primera part d'aquest discurs (6,20-49).

És propi de la literatura sapiencial l'ús de benaurances que contenen una pro-

mesa que té a veure amb la prosperitat terrena. També tenen a veure amb la literatura apocalíptica i amb la salvació escatològica, que assegura la felicitat futura i present. Les tres primeres benaurances de Lluc són caracteritzades per la seva situació: la pobresa, la fam i la tristesa, jugant amb l'oposició present-futur (6,20b-21). La quarta benaurança és molt més llarga i és una breu recopilació de sentències de la tradició (6,22-23). L'evangelista presenta un conjunt d'elements antitètics com són: els pobres i els rics; la fam i la sàtietat; el fet de plorar i riure i posa en últim lloc la persecució.

A partir del v. 24 comencen les malediccions, de les quals s'ha escrit molt sobre el fet de ser o no redaccionals. Tenen un caràcter secundari davant de les benaurances, però cal tenir present que era habitual en la cultura jueva oposar malediccions a les benediccions.

Lluc contraposa la realitat present amb la realitat futura, en la qual el Déu de la misericòrdia saciarà els pobres de la terra. Igualment, suposa un avís seriós als que viuen en l'abundància dipositant la seva sort en la riquesa i el jo, i oblidant els altres. És un text que convida a l'esperança material i espiritual que Déu ofereix als homes i dones a través de l'Evangeli, que és Jesús.

MAR PÉREZ

D. 7 de durant l'any / C

1 lectura: 1 Samuel 26,2.7-9.12-13.22-23

Déu t'havia posat a les meves mans, però no t'he volgut fer res de mal.

La part central dels llibres de Samuel (1Sa 16,1-31,13) narra episodis que expliquen la instauració de la monarquia a Israel, sobretot els que tenen a veure amb David i la forma en què va assolir el tron. Un dels temes principals és el conflicte entre Saül i David.

El passatge d'avui és un duplicat del capítol 24, tot i que el capítol 26 té detalls que no apareixen al capítol precedent. En primer lloc es diu que Saül estava envoltat «amb tres mil homes d'entre els millors guerrers d'Israel», en un intent de demostrar que estava ben protegit i que el protegien totalment –valor del número tres–. Tot seguit, als vv. 7-9 es descriu l'acció de David

i Abisai, un dels fills d'una germana de David (1Cr 2,16), que aconsegueixen atansar-se fins a Saül i tenen la possibilitat d'acabar amb ell. David li ordena que no el mati perquè malgrat totes les injustícies que està cometent contra la seva persona és «l'Ungit del Senyor».

Per demostrar la seva bondat, David agafa la llança i un càntir d'aigua de Saül i allunyant-se els fa saber que hauria pogut matar el rei. David li ha donat la vida, com a signe de respecte cap al que ha estat triat per Déu per dirigir el poble. David, per tant, perdona Saül i actua en conseqüència, perquè els conceptes de país i divinitat estan íntimament relacionats a Israel.

2 lectura: 1 Corintis 15,45-49

Abans érem semblants a l'home fet de pols, després al que és del cel.

En el capítol 15 de la primera carta als Corintis, Pau els explica què vol dir que Crist ha ressuscitat, què significa la resurrecció. El fragment d'avui comença amb una citació bíblica (Gn 2,7) en la qual l'apòstol afirma que l'últim Adam que és esperit ha vingut després del primer Adam. Es tracta de la vella humanitat que prové del primer home, Adam, i de la nova humanitat, que prové de Crist.

Per a Pau, Crist és l'Adam (l'home) perfecte, celestial i espiritual contraposat a l'Adam (l'home) pecador, terrenal i material. Al v. 46 Pau expressa la impor-

tància de Crist, segon Adam i esperit vivificant. La successió dels dos Adams és decisiva per a la salvació de la humanitat (cf. Rm 5,12-21 on Pau estableix també una contraposició entre Adam i Crist i remarca les diferents conseqüències d'un i altre per a la humanitat).

Els últims versets (vv. 47-49) estan plens de contraposicions en què la pols i el cel tenen un paper determinant. La pols com a element terrenal i el cel com a element espiritual, el primer associat al primer home i el segon a Crist, amb qui participarem plenament de la vida en la resurrecció.

3lectura: Lluc 6,27-38

Sigueu compassius com ho és el vostre Pare.

La lectura d'avui és un fragment del sermó del pla. Els vv. 27-28 introdueixen una nova secció del discurs de Jesús en què trobem quatre formes imperatives «estimeu», «feu el bé», «beneïu» i «pregueu». Jesús compleix el que ens ordena, seguir-lo, imitar-lo, portar la seva vida, estimar els enemics (cf. Lc 23,34), quelcom totalment nou que no trobem en la religió jueva. De fet, els vv. 28-30 són un desenvolupament de la màxima: estimeu els enemics, en la qual l'evangelista explica què significa. Són versets que tenen el seu paral·lel a Mt 5,38, tot i que no hi ha una correspondència exacta. Són principis que tenen un caràcter universal i absoluta vigència.

Els vv. 29-31 estan formulats en segona persona del singular en contrast amb els anteriors que estan en segona persona del plural. Jesús destrueix la vella llei del Talió (cf. Ex 21,24; Lv 24,30; Dt 19,21) perquè demana als qui el volen seguir l'actitud contrària. De fet, el v. 31 esdevé una regla d'or: «Feu als altres allò que voleu que ells us facin» (cf. Mt 7,12; també utilitzada per escriptors grecs del període clàssic com Heròdot 3,142 o Isòcrates, *Nicoles*, 61). Lluc proposa de viure-ho en relació amb Déu, no com una llei que ve imposada de fora, sinó com a única i suprema pauta de comportament per al deixeble.

En els vv. 32-35, l'evangelista presenta tres situacions concretes, sintetitzades al v. 27b que exemplifiquen el que ja havia dit. L'amor i l'estima recíproca no són suficients per al veritable deixeble. Per això, Lluc torna a repetir que cal l'amor als enemics com a tret específic i diferenciador dels qui segueixen Jesús.

En el v. 36 Lluc parla de la misericòrdia de Déu mentre que a Mateu trobem la perfecció (Mt 5,48); les dues versions remeten a Lv 19,2 on es parla de la imitació de Déu. És un verset de transició cap als dos manaments finals d'aquesta part del discurs de Jesús.

Als vv. 37-38 tornem a trobar un requitzell de formes verbals en imperatiu igual que al principi: «no judiqueu, no condemneu, perdoneu, doneu, mesureu» amb què marca la importància d'allò que està dient Jesús. Els temes de no jutjar els altres, de no posar-nos en lloc de Déu i de saber perdonar estan fermament units.

L'evangeli d'avui és un evangeli de màxims cap al qual cal tendir durant tota la vida, essent conscients que arribarem allà on puguem, on les nostres virtuts ens portin i on deixem actuar la gràcia de Déu en nosaltres. La sobreabundància de l'amor de Déu farà més que nosaltres.

MAR PÉREZ

D. 8 de durant l'any / C

1 lectura: Siràcida 27,4-7

No facis l'elogi de ningú abans no hagi estat examinat.

El llibre del Siràcida va ser escrit per un sol autor que signa la seva obra, Jesús, fill d'Eleazar, fill de Sirà. És un llibre conegut amb dos noms diferents: Eclesiàstic o llibre de Ben Sirà o Siràcida. Va ser escrit al segle II aC i és una apologia del judaisme, ja que defensa la cultura i l'herència religiosa del poble jueu de Palestina i de la diàspora, així com dels pagans de bona voluntat.

El text d'avui s'inclou en la secció que abasta del capítol 24,1 fins a 32,13, en la qual es comença amb un elogi de la saviesa per continuar amb qüestions relatives al comportament i les actituds que cal tenir.

Concretament en els versets d'avui el Siràcida dona consells per saber si una persona és suficientment íntegra com per ser un veritable amic. Aconsella passar-la pel sedàs per tal de conèixer les seves mancances (v. 4) i es val de dues comparacions (vv. 5-6) en què expressa la mateixa idea (atuell del terrisser-fruit d'un arbre). L'últim verset (v. 7) recomana no elogiar cap persona sense haver-la sentit parlar primer, perquè la paraula pot ser portadora de pau i dolçor o pot ser molt maliciosa, per això cal escoltar la persona per saber si la utilitza per al bé o per al mal.

2 lectura: 1 Corintis 15,54-58

Déu ens dona la victòria per Jesucrist, el nostre Senyor.

En la part final de la primera carta als Corintis, Pau recull els mateixos termes per expressar idees contràries: «allò que es consumeix i allò que no es consumeix» i «mortal i immortal» per evidenciar que tot el que ve de Jesucrist pertany a la llum i a la vida, mentre que tot el que prové del pecat només porta a la mort.

L'apòstol utilitza dues citacions bíbliques combinades Isaïes 25,8 i Osees 13,14 amb les quals completa la idea que tot el que és antic està condem-

nat a desaparèixer mentre que el que triomfarà serà l'evangeli. Per això Pau parla de l'«agulló que incita a la mort», imatge amb la qual aprofita per posar al mateix costat la Llei, la mort i el pecat, en oposició a Jesucrist, la vida i l'amor.

Els homes han de triar on es col·loquen, reconeixent que la voluntat humana sense la gratuïtat del Senyor seria infructuosa. La col·laboració entre Déu i l'home és necessària per treballar evangèlicament.

3lectura: Lluc 6,39-45

La boca parla d'allò que es desborda del seu cor.

Comença la tercera i última part del discurs del pla (6,39-49). Lluc recopila una sèrie d'imatges amb el nom «proverbi» al v. 39a (παροιμία en grec). Els vv. 39b-40 parlen sobre la ceguesa i el fet de ser deixeble. Un cec mal conduït continua essent cec i a més cau al pou darrere del qui el guia. Lluc tem per les tensions dins de la comunitat entre els creients i els que són més il·lustrats i pretenen ensenyar els altres en la vida espiritual o en l'ètica cristiana. A més, el deixeble no està per damunt del seu mestre ni de cap altre deixeble (v. 40).

La següent exageració dels vv. 41-42 de la palla i la biga està carregada d'ironia. L'evangelista ho expressa en segona persona del singular fet que suggereix una parènesi oral. El mestre ha d'intentar posar ordre en les relacions humanes dins de la comunitat. Són sentències pròpies de la saviesa jueva.

El conjunt de versets del 43-45 completen aquest conjunt d'exemples que Lluc posa en boca de Jesús. Cal demostrar amb les pròpies obres la bondat de cadascú. La metàfora llucana prové de les lleis de la natura i és fàcilment apta per parlar de la conducta moral. La

imatge del fruit com figura de les pròpies obres, bones o dolentes, la trobem ja a l'Antic Testament (cf. Os 10,13; Is 3,10; Jr 17,10). També pot ser que Lluc es refereixi als falsos mestres i als falsos profetes que havien aparegut en les comunitats primitives i als que qualifica de «cards» i «bardisses» (v. 44). Igual que el camperol no va a cercar el fruit allà on no pot haver-ne, també Déu sabrà on recollir el fruit dels creients.

La imatge de l'arbre i dels seus fruits (vv. 43-44) s'aplica als homes, per tant Lluc passa de la imatge a la realitat. El cor és l'element central del v. 45. Si recordem el context precedent, constatem que l'exigència ètica té a veure amb l'acció i la paraula dels creients: l'amor als enemics (cf. 6,27-28). El cor de l'home és identificat per l'evangelista amb un tresor, perquè només d'ell pot sortir la bondat. La paraula de l'home revela el contingut del seu cor, és a dir els seus pensaments, per tant, el valor de les paraules d'un home dependrà del valor del seu cor. Cal parlar només quan tinguem el cor sadollat de l'amor de Déu, perquè sinó correm el perill de parlar molt i no dir res.

MAR PÉREZ

Diumenge 1 de Quaresma / C

1 lectura. Deuteronomi 26,4-10

El Senyor ens va fer sortir d'Egipte amb mà forta i amb braç poderós.

El llibre del Deuteronomi inspirà la gran història del poble d'Israel que s'estén des del llibre de Josuè al Segon llibre dels Reis. El criteri fonamental és que la memòria de la comunitat de fe no sols permet a cada generació del poble de Déu reviuir els grans fets salvífics que Déu ha obrat en el passat, sinó que fa possible d'obrir-se a la comprensió de l'activitat incessant de Déu en les seves pròpies vides (en les nostres pròpies vides). El Deuteronomi sap que quan un poble oblida el seu passat perd el seu present i el seu futur.

El text que proclamem avui se situa en la festa que se celebra després de les primeres collites de l'any. És una ocasió per a celebrar el do de Déu que fa que la terra doni fruit. Probablement l'ofrena és la de la festa de la Pentecosta, que es feia set setmanes després de

Pasqua i celebrava el final de la sega dels grans. La persona fidel es presentava al temple amb un cistell que contenia una petita part de la collita obtinguda, entesa com a do de Déu.

La confessió de fe pronunciada és singular: es tracta d'un recital de la història d'Israel, que comença fent memòria dels temps més antics: «El meu pare era un arameu errant» (que probablement és una referència a Jacob). Déu respongué als clams del poble oprimint en una terra estrangera donant-los la llibertat i una terra per a viure segurs. Els fruits que ara s'ofereixen a Déu són una demostració del fet que Déu continua tenint cura del seu poble.

A través d'aquesta història la comunitat de fe entén la seva pròpia identitat: alegria per la salvació obtinguda que és alhora passada, present i futura.

2 lectura. Romans 10,8-13

Si creus que Déu ha ressuscitat Jesús d'entre els morts, seràs salvat.

L'epístola que llegim avui ens confronta amb algunes afirmacions fonamentals que defineixen qui som (i, per tant, qui no som).

Pau, en aquesta secció de la carta als Romans, reflexiona sobre la negació d'Israel a reconèixer el Messies perquè no ha volgut acceptar que la Torà apunta a Crist, que és l'objectiu darrer de la Llei i el seu acompliment. Pau co-

menta el text de Deuteronomi 30,12-14 a partir del sistema jueu d'interpretació (midraix) i veu que la Llei dóna realment testimoni de Crist. El missatge que Déu ha fet conèixer a Israel en el Deuteronomi és el mateix que apareix en l'Evangeli. L'acompliment de «Tens la paraula molt a prop teu; la tens al llavis i al cor» es troba en la proclamació que Jesús és Senyor i que Déu l'ha ressuscitat d'entre els morts.

La tradició jueva considerava que la Torà era un instrument per a justificar-se a si mateixos davant Déu; però Pau sap que és un punter o una busca que assenyala Crist, en qui Déu compleix la promesa.

Ara jueus i no jueus són posats conjuntament en la comunitat dels salvats

i l'acceptació de tots es troba arrelada en la sorprenent generositat de Déu. L'afirmació de fe nuclear: «Si reconeixes que Jesús és el Senyor i creus que Déu l'ha ressuscitat d'entre els morts, seràs salvat» és la culminació de la història inacabada d'Israel, que manifesta la fidelitat de Déu a les promeses fetes al llarg de la història de la salvació.

3lectura. Lluc 4,1-13 Diu l'Escriptura que l'home no viu només de pa.

Jesús va ser posat a prova. Els evangelis sinòptics i la carta als Hebreus ho afirmen ben clarament. Lluc connecta la temptació de Jesús amb la seva identitat com a Fill de Déu. Des del principi Lluc ha establert aquest títol de Jesús: Gabriel ja va dir a Maria que «el fruit que naixerà serà sant i l'anomenaran Fill de Déu» (Lluc 1,35). I aquest mateix fet apareix en el baptisme i en la genealogia.

L'escena de les temptacions que proclamem avui ens permet aprofundir en el significat d'aquest nom «Fill de Déu». Cadascuna de les tres escenes suggereix una interpretació del significat de la filiació divina de Jesús, que Jesús tot seguit rebutja.

El diable diu a Jesús, «extenuat de fam», que converteixi en pa unes pedres. Això seria un acte privat, que sols beneficiaria Jesús. La negació de Jesús es fonamenta en Deuteronomi 8,3: la necessitat de pa és secundària en re-

lació amb la necessitat d'entendre que sols Déu dona pa. Jesús fa saber al diable la certesa d'aquesta seva fe.

La segona temptació és la del poder polític: Jesús respon citant Deuteronomi 6,13 que no sols rebutja la demanda del diable de rebre adoració –el diable se sent senyor del poder–, sinó que afirma que el poder veritable ve de Déu.

La tercera temptació té lloc dalt del temple: Lluc té un interès especial en Jerusalem i en el temple, de manera que aquest és el punt nuclear de l'escena. La resposta de Jesús parteix de les paraules de Deuteronomi 6,16: Déu no ha de ser posat a prova, com Israel ho havia fet en el passat. El conjunt ens mostra què no és ser Fill de Déu: usar el poder per a satisfer la necessitat pròpia, caure en la idolatria, temptar Déu. Jesús sap que sols Déu és Déu. Què és ser Fill de Déu ens ho mostrarà la continuació de l'evangeli.

JOAN FERRER

Diumenge 2 de Quaresma / C

1 lectura. Gènesi 15,5-12.17-18

1 Abram cregué en el Senyor i el Senyor ho tingué en compte.

La distància que sovint percebem entre el que Déu ha promès i el que percebem es troba en el cor d'aquesta lectura. Déu crida Abraham perquè es posi en camí. La crida no és a una altra migració de pobles en la història sinó a una nova vida a fi que tota la humanitat pugui experimentar renovació i alliberament del pecat (experimentat en l'assassinat d'Abel, en l'arrogància humana de la construcció de la torre...).

El pla de Déu vol que Abraham i Sara formin una gran família perquè puguin ser «font de benedicció» (Gènesi 12,2) per a tota la terra; però ja ha passat molt de temps i no tenen fills.

Abraham ha demanat a Déu què passarà, i la resposta de Déu és paradoxal:

«Posa't a comptar les estrelles, a veure si les pots comptar; doncs així serà la teva descendència». Després ens trobem amb la descripció d'un episodi insòlit: Déu mana a Abraham que sacrifiqui uns animals, que els esquarteri i aleshores «veu un forn fumejant, una torxa encesa, que passa enmig dels animals partits».

En els tractats d'aliança del món antic era la part més feble –la que se sotmetia al poderós–, qui passava enmig dels animals. Hi havia implícita una amenaça per al feble, si no complia el pacte. Aquí és Déu mateix (en les imatges del foc) qui es compromet personalment –amb la seva vida– en aquesta aliança amb Abraham, l'home que «cregué en el Senyor».

2 lectura. Filipencs 3,17–4,1

2 Nosaltres tenim la nostra ciutadania al cel; d'allà esperem un Salvador.

La pregunta oportuna davant d'aquesta epístola és: «¿Què és el que defineix el caràcter distintiu de la comunitat cristiana en relació amb la cultura més general?».

El fragment comença amb una invitació de Pau als lectors a imitar-lo a ell. Això no és una mostra d'arrogància sinó la constatació de la necessitat en temps de l'Església dels orígens, de tenir models i mentors per a discernir els camins que cal seguir en la vida. Abans en la carta, Pau ha posat a la conside-

ració dels lectors altres models: Jesucrist i també Timoteu i Epafrodit. Pau s'enfronta a uns anomenats «contraris a la creu del Crist»: uns que s'han allunyat en pensament i comportament del que significa la mort de Jesús. El text és al·lusiú i no ens permet saber més coses del grup a què Pau fa referència: «El déu que adoren és el ventre», ¿vol dir que eren uns hedonistes o bé que manifestaven escrúpols davant del menjar per raó de les lleis de puresa ritual? No ho sabem. El que és essencial és que la Creu de Jesús, amb el seu escàndol, és

la norma definitiva: és una realitat que les persones acullen i que constitueix el seu motiu de viure; o que troben ofensiva i rebutgen (o ignoren). L'elecció, aleshores, és entre el model que Pau ha proclamat o el que practiquen els «contraris a la creu».

Pau usa a continuació una metàfora que ve del món de l'Imperi romà: els

ciutadans de Roma podien viure en els confins de l'Imperi, però sempre mantenien el seu nom en els registres de la capital. La identitat ve de Roma. El fet de tenir la ciutadania al cel no significa una fugida al més enllà sinó la convicció que el nostre Salvador ve *del cel a la terra* per transformar l'existència terrenal i fer-la conforme a la glòria divina.

3lectura. Lluç 9,28b-36

Aquest és el meu Fill, el meu elegit; escolteu-lo.

La qüestió de «¿Qui és aquest?» referida a Jesús es troba al llarg de tot l'evangeli. Uns versets abans del fragment d'avui, hi trobem la pregunta: «I vosaltres, ¿qui dieu que sóc?» Pere li respongué: «El Messies de Déu» (Lluç 9,20). Aquesta resposta –«el Messies»–, però, suscita més interrogants que no pas respostes, perquè no tot hom en temps de Jesús entenia de la mateixa manera quina havia de ser la missió del Messies.

La narració de la transfiguració aporta als lectors de l'evangeli una altra resposta a la qüestió de la identitat de Jesús. A través d'aquest esdeveniment singular, Lluç identifica Jesús en termes del passat d'Israel (Moisès i Elies), anuncia la seva futura mort en creu i anticipa la glòria de la seva resurrecció i, alhora, ensenya sobre la naturalesa de la condició de ser deïxible de Jesús.

En primer lloc observem que els deixebles identifiquen les dues figures crucials del passat d'Israel: Moisès i Elies. Apareixen «gloriosos»: són éssers celestials que no es troben subjectes a les limitacions terrenals. D'entrada semblaria –pel fet que parlen amb Jesús– que hi ha una relació d'igualtat entre tots tres, però la veu del cel parla sols de Jesús, quan els altres ja han desaparegut de l'escena. És Jesús sols «el meu Fill, el meu elegit».

La transfiguració anuncia també la mort de Jesús: «Parlaven del traspàs d'ell»; però la mort no és la darrera paraula d'aquesta història perquè el motiu dominant és «la glòria de Jesús», que anticipa la seva resurrecció. Notem que el motiu del núvol es troba associat en la Bíblia a la presència de Déu mateix (Èxode 16,10; 19,9; 1 Reis 8,10-11; Salm 18,10). Recordem també que en Fets 1,9 és un núvol el que s'enduu Jesús ressuscitat.

JOAN FERRER

Diumenge 3 de Quaresma / C

1 lectura. Èxode 3,1-8a.10.13-15 Baixaré a alliberar-lo del poder dels egipcis.

Una bardissa que cremava i no es consumia és un dels símbols fonamentals de la Sagrada Escripura per a expressar la presència de Déu. En aquesta lectura hi trobem també el que podríem anomenar una mena d'autodescripció de Déu —«Jo sóc el qui sóc»—, que ens suggereix que Déu és completament diferent de totes les altres persones o coses i que totes les comparacions resulten sense sentit.

Moisès se sent atret per aquell fenomen singular de la Bardissa. S'hi apropa per contemplar-ho millor, però és atrapat pel misteri d'aquest Déu que es manifesta. El manament de descalçar-se ens fa adonar de la realitat absolutament diferent de Déu. Aquest Déu es

manifesta, alhora, com el Déu familiar dels hebreus: el Desconegut es dona a conèixer com aquell qui manifestà una compassió il·limitada en temps d'Abraham, Isaac i Jacob. Ara Déu es disposa a actuar de nou: «Baixaré a alliberar-lo del poder dels egipcis». El Déu que es manifesta en la bardissa que cremava però no es consumia és el Déu que es deixa commoure per les penes i el clam dels oprimits i es disposa a actuar com a protector i com a alliberador d'aquells qui no es poden protegir a si mateixos.

Però Déu necessita de l'esforç de l'home Moisés: els instints tan humans de confort i seguretat queden cremats per aquesta Presència del Déu vivent que l'empeny a la missió.

2 lectura. 1 Corintis 10,1-6.10-12 Bevien d'una roca espiritual i aquesta roca significava el Crist.

Aquest fragment de la Primera carta als Corintis conté un advertiment i una promesa: els corintis són advertits per mitjà dels fracassos dels israelites dels temps antics i són cridats a evitar la pràctica de la idolatria (que aquí, en concret, es manifesta en el fet de compartir els menjars culturals dels temples pagans). L'apòstol adverteix que la confiança en la seva pròpia condició no garanteix pas la immunitat: el comportament idolàtric inevitablement portarà al desastre. D'altra banda, però, Pau recorda als lectors la fidelitat de Déu, que mai no ha abandonat els seus escollits i

que els ha proporcionat els mitjans per a superar les proves.

El text recull quatre fets miraculosos de què van ser testimonis els israelites durant l'èxode: la protecció del núvol, el pas del Mar Roig, el mannà del cel i l'aigua de la roca. Van ser com una mena de sagraments per als israelites, que, d'alguna manera, recorden el baptisme i l'Eucaristia cristians. L'apòstol els adverteix dient que, tot i la seva situació privilegiada, no van pas obtenir la protecció automàtica davant l'enuig diví: «la gran majoria no foren agrada-

bles a Déu ja que quedaren estesos pel desert».

Aquests records han de servir com a advertiment per als corintis a fi de no caure en les mateixes temptacions i ser jutjats: cal aprendre de l'experiència d'Israel, especialment quan s'està temptat a considerar-se per damunt del judici i immune a l'enuig diví.

3lectura. Lluc 13,1-9 Senyor, deixeu-la, encara aquest any.

Els passatges d'aquesta lectura d'avui no tenen paral·lel en cap altre evangeli: Pilat, el governador romà de Judea, va fer una matança entre uns galileus que havien anat a la Ciutat Santa a oferir sacrificis al temple; la torre de Siloè, que es trobava en l'antiga muralla de la ciutat, es desplomà. El text vol que parem atenció en aquests desastres que han caigut damunt d'aquesta gent a Jerusalem, com el desastre que causarà damunt de l'innocent Jesús, que va fent camí cap a la ciutat.

Els fets no han pogut ser contrastats amb altres fonts històriques, però la crueltat de Pilat és absolutament ben testimoniada en l'obra de l'historiador jueu Flavi Josep. El segon fet –l'enfonsament de la torre de Siloè– va ser un accident que no va tenir res a veure amb una acció causada per homes. Tots dos fets podien ser interpretats com a càstig pels pecats comesos per les víctimes.

El text és un advertiment contra el que podríem anomenar la gràcia barata: Déu no pot ser tractat com un bonifaci que no sap dir no i que sempre es mostra indulgent davant les debilitats dels petits. El record de la història d'Israel serveix per reflexionar sobre un present que pot estar entreteixit de petites infidelitats.

Jesús no es refereix a la connexió entre pecat i desastre: ell diu que els qui moren no eren pas més pecadors que altres galileus o altres habitants de Jerusalem. Ell el que fa és advertir que «si no us convertiu, tots acabareu igual». La qüestió és saber quin és el punt de suport d'aquesta analogia.

Notem que els fets s'esdevenen sobtadament i que la devastació és total. Ningú no va ser advertit, de manera que la conversió no pot ser retardada. La conversió ha de ser una actitud constantment present en la vida i no pas un acte ocasional.

La paràbola que clou el text es refereix a la demanda de conversió i a la paciència de Déu: la figuera ja fa anys que no dóna fruit i l'amo mana que la tallin. El vinyater, però, demana una nova oportunitat: un any més de temps. I el temps és concedit per a la penitència i per a donar fruit.

JOAN FERRER

Diumenge 4 de Quaresma / C

1 lectura. Josuè 5,9a.10-12

Avui us he alliberat de la ignomínia d'Egipte.

Ens trobem davant d'un nou dia en la història del poble d'Israel. Aquesta breu lectura ens presenta la narració de la celebració de la primera Pasqua d'Israel a la Terra Promesa. El text és, però, molt significatiu perquè marca un moment decisiu en la història de la vida d'Israel en el país que Déu els ha donat.

El llibre de Josuè ens indica els fets prodigiosos que es produïren quan el poble, ara sota la direcció de Josuè –Moisés ha traspassat a l'altra banda del Jordà–, entrà a la Terra Promesa: el mateix riu s'atura per deixar passar el poble d'Israel. Abans de la celebració de la Pasqua, tots els homes que

en l'època del desert no havien estat circumcidats ara celebren aquest ritual que serveix com a recordatori perpetu de l'aliança. Després se celebra la Pasqua.

«Avui us he alliberat de la ignomínia d'Egipte» és una declaració de llibertat: les coses velles ja han passat (l'esclavatge d'Egipte, la vida errant en el desert) i la realitat nova (la vida a la Terra Promesa) ja és a tocar. El menjar de l'endemà de la Pasqua ja és fet amb productes de la terra. El manà cessa de caure del cel tot seguit. A partir d'aquí hauran de passar moltes coses, però ara ja són aquí, a la Terra Promesa per Déu.

2 lectura. 2 Corintis 5,17-21

Déu, en Crist, reconciliava el món amb ell mateix.

Pau en aquest fragment de la segona carta als Corintis se situa en un context en què parla de l'amor de Crist expressat en la creu, on Déu actuà per a conformar una nova creació.

El nucli del pensament de Pau és que Crist ha mort per tots, de manera que tots hem renaixut. S'ha produït un intercanvi: Déu va permetre que un que no coneixia el pecat morís pels pecadors, de manera que tots poguéssim rebre la seva justícia. En la creu s'ha produït un canvi radical en la història del cosmos que té conseqüències per a tota la història humana. Ara som una «creació nova» i això és un esdeveni-

ment que s'ha d'anunciar i de celebrar. El vell ordre ja ha passat i encara que puguem experimentar aspectes del món vell malmès, aquell ja no pot donar significat a l'existència humana.

La mort de Jesús ha comportat l'actuació reconciliadora de Déu, que ha transformat l'antiga alienació i hostilitat entre Déu i els homes en una nova realitat transformada i renovada. Els objectes de la reconciliació de Déu som nosaltres i el món. Tots abans de la mort en creu de Jesús ens trobàvem completament mancats d'ajuda. La creu de Crist ens ha convertit en agents del servei de reconciliació. La tasca rebuda consisteix

a fer saber al món que Déu ja no retreu més a les persones els pecats comesos: Déu no està aïrat amb un món que ha rebutjat la presència divina, de manera que ja no hem de viure com a enemics

de Déu, sinó com a amics. El fet de saber-nos reconciliats amb Déu significa que hem de ser agents de reconciliació per al món.

3lectura. Lluç 15,1-3.11-32

Aquest fill meu, que ja donava per mort, ha tornat viu.

Dir que «un home tenia dos fills» significa entrar de ple en aquesta narració meravellosa, que forma part del cor de la imaginació bíblica de tots els segles. La tradició l'ha anomenada la paràbola del fill pròdig perquè el germà petit és un malversador que ha gastat sense mesura l'herència del pare. En realitat ens adonarem que el veritable protagonisme no el té el fill sinó el pare, que és de debò pròdig perquè dóna amor sense mesura.

La paràbola comença amb la petició del fill més jove al pare de la part de l'herència que espera rebre després de la mort del progenitor. Les raons que el porten a fer aquesta petició resten completament desconegudes. El pare, de manera sorprenent (atès que no segueix el consell del savi Siràcida 33,19-23), accedeix a la petició del jove.

El fill petit se'n va a terres llunyanes i allí s'ho malgasta tot en una vida dissoluta, indisciplinada o de mals costums. Notem que l'acusació de malgastar-ho tot en prostitutes prové de la malvolença del germà gran, no de la narració. La situació del fill petit esdevé deplorable

per a un jueu: ha de fer de pastor de porcs, un animal impur!

Ell mateix s'adona de la seva situació i, mogut per la fam (i no pas per altra mena de consideracions), decideix retornar a casa del pare. Cal que ens fixem que la rebuda desbordant d'amor del pare no és motivada pel penediment del fill sinó per l'alegria que li ha causat el fet de veure el seu fill –que «donava per mort» i «donava per perdut»– viu.

El pare, que havia desaparegut del quadre de la narració, es mostra ple de compassió i corre, se li tira al coll i el besa. Abans que el fill pugui acabar la confessió, el pare ja ha donat les disposicions per a fer una gran festa. El germà gran, que no s'ha mogut de casa, dóna veu a tots els bons fills d'arreu: ell sols ha treballat i ara se sent decebut perquè «l'altre» ha estat estimat amb escreix pel pare. Notem sols que és el pare qui surt, quan l'altre no vol entrar. Aquest també s'havia perdut dins la mateixa casa del pare, però l'amor del pare no té límits.

JOAN FERRER

Diumenge 5 de Quaresma / C

1 lectura. Isaïes 43,16-21

Estic a punt de fer una cosa nova que ja comença a néixer.

Novetat i joia són les dues paraules clau d'aquesta lectura d'Isaïes. Hi trobem anunciat que el Senyor està a punt de fer una cosa tan sorprenent que gairebé no hi ha models que serveixin per a expressar un acte de gràcia tan inesperat.

Notem que l'aigua és un element essencial en aquesta lectura. La primera part identifica l'Èxode d'Egipte com a model del que el Senyor està a punt de fer en la vida del poble. És el mateix Senyor, «el qui obrí enmig del mar un camí, una ruta enmig de l'aigua impetuosa», qui «ara diu això». El Senyor que convocà el seu poble per a la salvació també «féu sortir» els opressors

del lloc on actuaven per a ser apagats «com un ble consumit», per obra del poder del Déu d'Israel.

La segona secció ens situa en el cor del missatge: el mateix Senyor que era present en l'Èxode ara és present en la vida d'Israel. Ara ja no caldrà recordar els fets del passat –que en bona part van ser pecats que van acabar portant el poble a l'exili de Babilònia– i ni tan sols l'Èxode perquè ara el que Déu es disposa a fer anirà molt més enllà. Abans l'aigua del mar es va eixugar; ara farà «que corrin rius per la solitud». Ara aprenem que el poble és salvat perquè Déu és gràcia i aquesta és la seva manera d'actuar.

2 lectura. Filipencs 3,8-14

El meu desig és conèixer Crist i experimentar la seva resurrecció.

Els passatges autobiogràfics que trobem en les cartes de Pau són molt poderosos (la força retòrica, la vulnerabilitat de l'autor són profundament convincents), però l'element essencial és el seu caràcter teològic: la manera com la petita història de la vida de Pau esdevé significativa per la seva relació amb la gran història de l'obra de Déu. La història de Pau és una invitació als seus lectors a veure's a si mateixos a la llum de la història divina, que té com a nucli la història de Crist.

El fragment que proclamem avui és una autobiografia en tres etapes: la

constatació de la situació religiosa que havia rebut Pau; una reavaluació de la vida de Pau a la llum del fet d'haver conegut Crist i la constatació de les seves intencions presents.

Pau veu que el coneixement de Crist l'ha forçat a reconsiderar en profunditat la seva vida i les credencials religioses de què disposava. Després d'haver conegut Crist tot és vist des d'una nova perspectiva: ara se li ha manifestat la nova epistemologia que prové de l'Evangeli, que implica disposar d'una nova relació amb Déu. Ara «és just» no per causa del compliment de la Llei,

sinó per Crist. A partir d'aquest fet la seva identitat canvia: ell ja no es pot presentar davant Déu ni dels homes amb les credencials que havia heretat o adquirit, sinó sols amb Crist. Els cristians, en definitiva, som acceptats «gràcies a aquella justícia que prové d'haver cregut en Crist, vull dir aquella justícia que Déu dóna als creients».

3lectura. Joan 8,1-11

Aquell que no tingui cap pecat que comenci a tirar pedres.

El leccionari ens proposa aquest diumenge una lectura de l'evangeli segons Joan. Amb tota probabilitat aquesta pàgina magnífica va ser incorporada a Joan per una mà posterior perquè té un estil molt diferent de la manera joànica d'expressar-se. La lògica del text és més propera a la de l'evangeli segons Lluc, que expressa amb gran força el perdó que atorga Jesús (compareu-ho amb Lluc 7,37-50: la pecadora que plora als peus de Jesús).

El text és sorprenent i hauria de causar dificultats fins i tot en l'Església antiga: l'adulteri era reprovat a Israel i formava part dels pecats que es consideraven incompatibles amb la condició de batejat i que causaven l'exclusió de la comunitat.

La narració explica que els mestres de la Llei i els fariseus paren una trampa a Jesús: si proposa clemència entrarà en conflicte amb la Llei; si aprova el càstig de l'apedrec previst, aleshores anirà en

La seqüència dels esdeveniments, tal com Pau la formula, és sorprenent: «El meu desig és conèixer Crist i experimentar el poder de la seva resurrecció, compartir la seva passió...». El poder de la resurrecció de Crist és la realitat inicial: el poder de la resurrecció es manifesta enmig de les tribulacions.

contra de la seva pròpia predicació. La situació és greu perquè la dona ha estat sorpresa cometent adulteri. D'altra banda el text conté un silenci eloqüent i intrigant: ¿on és l'home amb qui cometia adulteri?. La dona és presentada davant Jesús. Aquí veiem que no es tracta d'una disputa entre escoles teològiques jueves sinó d'una decisió de vida o mort.

Els adversaris de Jesús posen la dona al mig i formen un cercle amb Jesús. L'interrogat, però, és Jesús, no la dona. Jesús de moment no respon a la pregunta gravíssima que li és formulada: escriu a terra. Això sembla un gest profètic de significat incert. Sembla que Jesús vol ignorar els acusadors de la dona. La resposta de Jesús és paradoxal: «Qui no tingui cap pecat...». Els acusadors han esdevingut acusats i s'han hagut de retirar. Ara que ja no hi ha acusadors és el moment del perdó i de les noves oportunitats que Jesús dóna.

JOAN FERRER

Sant Josep

1 lectura. **2 Samuel 7,4-5a.12-14a.16** El teu tron es mantindrà per sempre.

Natan és un profeta de la cort de David, que té un paper fonamental en els diversos episodis de la vida del gran rei d'Israel. La lectura d'avui fa referència a la primera d'aquestes intervencions. David, quan ja havia assolit la reialesa a Jerusalem, expressà el seu lament a Natan pel fet que ell vivia en un palau de cedre, mentre que l'arca de l'aliança, que havia acompanyat el poble d'Israel a través dels seus pelegrinatges pel desert, encara es trobava en una tenda. La primera resposta del profeta és que el rei pot fer el que li plagui; però aquella nit, el profeta va rebre una visió que li deia que Déu no volia que ell li construís el temple, sinó el seu fill Salomó.

La voluntat de Déu era una altra: no vol que el rei li construeixi una «casa» (: temple), sinó que Déu vol construir al rei un «casal» (: consolidar la seva dinastia) «per sempre». Aquest «per sempre» en la història de la salvació tindrà unes conseqüències insospitades.

Mateu començarà el seu evangeli dient: «Genealogia de Jesús, el Messies, fill de David, fill d'Abraham» (1,1). La història de Jesús arrela en les promeses antigues que Déu havia fet a David, en el cor de la història del poble que sorgirà de la promesa feta per Déu a Abraham.

2 lectura. **Romans 4,13.16-18.22** En virtut de la justícia que ve de la fe.

L'evangeli que Pau proclama diu que Déu ha revelat en Jesucrist la seva iniciativa per a la salvació de tots els pobles, fins i tot davant la seva revolta pecadora contra Déu. Abraham, que és el primer exemple d'obediència a Déu, no és cap excepció, ja que va ser per causa de la fe que va esdevenir el pare espiritual de tots els creients, tant dels provinents del judaisme com dels pagans.

Pau formula la prioritat de la fe sobre la llei. En el passatge que hi ha abans dels versets proclamats avui, Pau recorda que Abraham va ser declarat just per Déu en virtut de la fe, abans de rebre la

circumcisió. La circumcisió –usada per Pau aquí com a metonímia per a designar tota la Llei– és un signe de justícia i no pas un mitjà per a obtenir la justícia.

Abraham és el pare d'una descendència que es troba sota la Llei –els qui han rebut la circumcisió– i també de tots els qui comparteixen la fe, encara que no provinquin de la circumcisió, ja que la justícia d'Abraham –«el Senyor ho tingué en compte per fer-lo just»– prové de la fe, que és resposta i acollida a la paraula de Déu. Abraham és doncs el prototip de tota persona creient i la justícia és un do de Déu.

3lectura. Lluç 2,41-51a

Tots els qui el sentien estaven meravellats de la seva intel·ligència.

Atesa la curiositat que sempre han suscitat les persones singulars, és sorprenent que els evangelis canònics sols continguin aquesta història sobre la infantesa de Jesús. És la història del nen desconegut de Natzaret que demostra una saviesa tan prodigiosa que deixa esbalaïts els mestres del temple de Jerusalem i els seus mateixos pares.

En el context de l'evangeli segons Lluç, però, la història fa més coses que la simple glorificació de Jesús, atès que se situa en el temple, de manera que intensifica el motiu propi de Lluç de la continuïtat de Jesús respecte de les tradicions d'Israel: Josep i Maria «anaven cada any a Jerusalem amb la peregrinació de Pasqua».

Aquesta història, a més, anticipa l'actitud radical que l'ensenyament de Jesús més endavant demanarà als qui l'escolten. El que el Jesús adult demanarà dels

seus seguidors, aquí, l'infant Jesús ho posa en pràctica: «Escoltant els mestres de la Llei».

Jesús és «a casa del seu Pare»: l'expressió ens remet a la connexió que hi ha entre Jesús i Déu, que és realment el seu Pare.

Josep i Maria «no compregueren aquesta resposta», però Jesús els demostra la seva obediència en el fet de retornar a Natzaret amb ells.

El text, però, llegit des de la perspectiva de Josep i de Maria conté una càrrega de profunditat: la dificultat que tothom tindrà sempre per comprendre el missatge de Jesús. Ni tan sols Josep i Maria tenen per a això un privilegi especial. Maria, com tots els altres seguidors i seguidores de Jesús, haurà d'esperar i veure on el seu Pare el conduirà. Això és el que fa amb la resta de l'Església.

JOAN FERRER
